

Tines del Camí del Flequer I

El Pont de Vilomara i Rocafort

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: Vall del Flequer

Coordenades:

Latitud: 41.70141
Longitud: 1.91304
UTM Est (X): 409560
UTM Nord (Y): 4617196

Classificació

Número de fitxa 08182 - 225
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Conjunt arquitectònic
Estil / època: Modern Contemporani Popular
Segle XVIII-XIX

Estat de conservació Bo

Notes de conservació: Restaurades pel Consorci de les Valls del Montcau amb la col·laboració del Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i l'Obac. Es va fer una intervenció al 2005 i una segona al 2007. El projecte va ser redactat per Geosilva Projectes SL i va ser finançat per la Diputació de Barcelona i l'Ajuntament de El Pont de Vilomara i Rocafort.

Protecció Legal

Tipus de protecció: BCIN

Europea – Atributs National Monument Record – Agricultura

inspire:

Observacions protecció: BCIN com a Zona d'Interès Etnològic (DOGC 7642, de 14 de juny de 2018)

Data aprovació: dt., 12/06/2018 - 12:00

Número inventari Sí (IPA36258)

Generalitat i altres inventaris

Accés Fàcil

Ús actual:	Sense ús
Titularitat	Privada
Titular:	08181A0050000500000OT
Autoria de la fitxa	Jordi Montlló Bolart
Data de registre de la fitxa:	dv., 10/08/2018 - 02:00

Descripció

Grup format per dues tines de planta circular amb una barraca que comparteixen, i una edificació auxiliar darrere de les tines. Prenent el camí com a punt de referència, i observant el conjunt de cara, descrivim d'esquerra a dreta. La tina número 1 presenta la part inferior dels murs de l'edifici que conté els cups de les tines. Estan realitzats amb pedra i morter de calç i amb l'interior recobert de rajoles de ceràmica envernissada lleugerament corbades. Es troba en força mal estat, mancant-ne rajoles, la part superior dels murs, i la coberta per complert. Al seu interior presenta runa i força vegetació. La tina número 2, està construïda igual que l'anterior, en manca igualment la part superior dels murs i la coberta. També amb presència de vegetació a l'interior. En ambdues, hi ha una rampa de pedra, coberta amb sorra, que en permet l'accés a la tina. En general el conjunt es troba en un estat força deteriorat. Formant part del grup hi ha una barraca i una edificació auxiliar. La barraca està construïda amb pedra seca i es troba en relatiu bon estat de conservació. La planta és rectangular, amb dimensions interiors de 3,60 m x 3,10 m d'amplada. La porta d'entrada té 1,40 m d'alçada per 0,70 m d'amplada, i presenta dues llindes, una interior i l'altre exterior. Al seu interior trobem diversos elements: s'obren els dos brocs de les tines; també tres fornícules als murs que feien la funció d'armaris o prestatges; dues estakes de fusta clavades al parament esquerre just al costat de l'entrada; i fent cantonada amb el parament continu, una xemeneia amb conducció dels fums independent i directa a l'exterior. La coberta de falsa cúpula és folrada exteriorment per sorra i pedruscall, i manca la llosa superior. Darrera les dues tines trobem les restes d'una altra edificació de pedra seca. Aquesta podia emprar-se com a refugi o habitatge en certes èpoques de l'any. És de planta irregular, amb unes dimensions de 3,80 m x 2,30 m d'amplada aproximadament. Els murs que resten en peus, fins una alçada de 1,40 m, són d'uns 0,60 m de gruix. Al parament sud-oest existeixen dos forats, tapiats amb morter de calç, que correspondrien a dues finestres, i al nord-oest s'ubica la porta d'entrada que tenia una amplada d'uns 0,80 m, on encara queden les restes de les frontisses d'una porta.

Observacions:

Prendrem la carretera BV-1224 que va del Pont de Vilomara a Rocafort, poc abans d'arribar al Km 4. Trobarem un trencall a mà dreta que va cap a Ca n'Oristrell i a Cal Flequer. Agafarem el camí a Cal Flequer, el qual segueix el torrent que duu el mateix nom, ens trobarem amb les tines del Bleda, les de l'Escudellet, i finalment les d'en Ricardo. És en aquest punt on trobem la cruïlla dels camins que es dirigeixen a Cal Flequer el de l'esquerra i a Can Casassaies el de la dreta. Prendrem el primer, a pocs metres i al marge esquerre del camí, es localitza el grup de tines.

Història

El Bages està organitzat a l'entorn d'un pla central d'entre 200-300m d'altitud tancat per un seguit de serralades; concretament la serralada de Sant Llorenç del Munt marca un territori muntanyós que domina les anomenades Valls del Montcau, un espai excepcional i singular en el qual una geografia difícil es barreja amb els testimonis d'una intensa activitat humana. Es tracta d'un territori emmarcat en el Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i l'Obac, que comparteix espai amb els municipis de Talamanca, Mura, El

Pont de Vilomara i Rocafort, Navarcles i Sant Fruitós de Bages. Els tres primers municipis destaquen per concentrar un important nombre de tines enmig de les vinyes. La importància del cultiu de la vinya es fa evident, fonamentalment, en la presència de tines a totes les cases i també enmig de les vinyes. La tradició vitivinícola al Bages ha marcat les diferents etapes històriques així com l'evolució dels municipis de la zona, des del segle XI fins el XIX. Al segle XIV són moltes les referències de tines i folladors al costat de les bótes a quasi totes les cases i cellers de la zona, i la tina apareix per primera vegada a documents a la zona del Bages durant el segle XIV. A partir del segle XVI i XVII comencen a generalitzar-se les tines excavades a la roca, amb els dos recipients: un per xafar el raïm i altre per abocar-hi el most i la brisa perquè fermentés; però finalment es va acabar construint un tipus de tina que podia fer la mateixa funció en un únic recipient afegint el brescat, una graella de posts de fusta recolzades a la boca que permetien xafar el fruit i contenir el líquid extret a la inferior. El recipient fonamental per a l'elaboració del vi a partir del segle XVII, fou la tina, de forma circular o quadrada, construïda amb pedra en sec i morter de calç, amb l'interior impermeabilitzat amb cairons envernissats de color vermellós. Cronològicament, les tines excavades a la roca daten de l'edat mitjana, mentre que les folrades amb cairons envernissats es van fer a partir del segle XVII (Ballbé, 1993). L'apogeu de la vinya al segle XVIII obliga a construir més tines a l'exterior de les cases, probablement utilitzades per parcers, mentre que les interiors de les cases eren dels amos. L'expansió dels segles XVIII i XIX es dona quan la fil·loxera afectà les vinyes franceses el 1863, i la demanda de vins catalans augmentà. Però a partir de 1892, començà a afectar la nostra zona. Tot i què es plantaren algunes vinyes amb peu americà, que va mantenir el conreu de la vinya fins a la industrialització, no tornaria a ser mai més un conreu important, abandonant-se progressivament les feixes.

Bibliografia

Inventari del Patrimoni Arquitectònic de Catalunya. Departament de Cultura. Generalitat de Catalunya.
CORTÉS ELÍA, MARÍA DEL AGUA (2017) Inventari de les tines de les Valls del Montcau. Pla Director de les tines a peu de Vinya. Diputació de Barcelona, Ajuntaments de El Pont de Vilomara i Rocafort, Talamanca i Mura. AA. VV. (2005). Tines a les Valls del Montcau. Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i l'Obac. Consorci de les Valls del Montcau. Col. Llibres de la Muntanya, 11. Farell Editors, Sant Vicenç de Castellet. BALLBÉ i BOADA, Miquel (1993). Tines al mig de les vinyes a la comarca del Bages. Quaderns del Centre d'Estudis del Bages, núm. 6. Projecte d'Adequació a l'ús públic de l'entorn i els accessos de les tines de pedra seca. Geosilva Projectes SL. 2007. Projecte "ADEQUACIÓ A L'ÚS PÚBLIC DE L'ENTORN I ELS ACCESSOS DE LES TINES DE PEDRA SECA" a càrrec de l'empresa CIPO al 2008.

